

Nederlandse glastuinbouw: duurzaam en circulair

Visie Nederlandse glastuinbouwsector op EU Actieplan biologische land- en tuinbouw.

Maart 2021

De Nederlandse glastuinbouw heeft zich de afgelopen decennia sterk ontwikkeld, gericht op een ‘meer-met-minder’-beleid dat sterk gestoeld is op technologische vooruitgang met technologische doorbraken (zoals los-van-de-ondergrond telen, gesloten waterkringlopen en Kas als Energiebron). In het kader van de duurzaamheidsdoelstellingen, waar de Europese Commissie op inzet met het Actieplan biologische land- en tuinbouw, wil Glastuinbouw Nederland haar visie daarop delen.

Duurzaam voedselsysteem

Glastuinbouw Nederland heeft de ambitie om tegen 2030 gezonde groenten, bloemen en planten te telen in een ecosysteem van een waterefficiënte, circulaire kas. Dit nagenoeg zonder residu op het product en emissie van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten naar de omgeving. We streven naar een duurzaam voedselsysteem met intensieve teeltwijzen met een hoge opbrengst per vierkante meter, inzet van hightech om de milieulast te beperken en een voortdurende ontwikkeling van groene oplossingen.

Deze ambitie past in het streven naar een duurzaam voedselsysteem. Het is cruciaal om daarbij het begrip ‘duurzaam voedselsysteem’ helder te definiëren. Bij duurzaam produceren gaat het om de milieu-impact per geogst product. Veelal wordt een extensieve teeltwijze als ‘duurzaam’ gezien. Dit vergt echter meer landoppervlakte. Het verbruik aan gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten is dan per oppervlakte-eenheid gering, maar per geogst product veelal hoger.

Bij een extensieve teelt in de grond is uitspoeling (en bij onbedekte teelt ook afspoeling) niet te voorkomen, terwijl bij een teelt los van de ondergrond al het overtollige water kan worden opgevangen voor hergebruik of verantwoorde verwerking. Ook intensieve productiesystemen kunnen dus bijdragen aan verduurzaming en duurzaamheid, meer ruimte bieden aan de natuur en biodiversiteit.

Meer biologische bestrijding

De Nederlandse glastuinbouw maakt al volop gebruik van biologische bestrijding binnen een Integrated Pest Management (IPM)-strategie. 80% van de plagen in de voedingstuinbouw en 50% in de sierteelt wordt biologisch bestreden. Op die manier is de afgelopen twintig jaar de milieu-impact met 90% gedaald.

Nieuwe ziekten en plagen vormen echter een bedreiging. Door verdere inperking van het pakket aan beschikbare gewasbeschermingsmiddelen, komt het reeds ver gevorderde IPM-systeem in de knel en kan de glastuinbouw de Kas als Ecosysteem (KaEco) niet verder ontwikkelen. Het risico op oogstderving of een complete misoogst neemt daardoor toe, wat bij de teelt van groenten en fruit niet te rijmen valt met het streven van de Commissie naar terugdringing van de voedselverspilling.

In dat kader benadrukt Glastuinbouw Nederland de urgentie en het belang van een versneling van de toelating van laag-risico middelen en de noodzaak van beter aansluitende wetgeving voor biostimulanten. Weerbaar uitgangsmateriaal en weerbare planten vormen de basis voor alle teelten. Daarom hoopt Glastuinbouw Nederland dat de Europese Commissie de nodige ruimte biedt voor toepassing van nieuwe veredelingstechnieken (zoals Crispr-Cas) om versnelling en versterking van weerbaar telen te realiseren.

Minder emissie met duurzame glastuinbouw

Een grotere focus op biologische teelt kan voorbij gaan aan het feit dat de conventionele duurzame glastuinbouw minder emissie veroorzaakt dan sommige vormen van biologisch telen. Bij biologisch telen is vaak sprake van minder productie per vierkante meter, waardoor meer teeltareaal nodig is om het productiepeil te behouden. Daardoor kan biologische teelt juist leiden tot meer milieubelasting en verlies aan natuur en biodiversiteit, terwijl wereldwijd niet alle monden gevoed kunnen worden. Het eenzijdig inzetten op biologische teelt en benoemen van streefpercentages kan misleidend zijn, omdat onduidelijk is hoeveel rendement daardoor verloren gaat en wat de betekenis daarvan is in extra benodigde arealen die anders inzetbaar zijn voor natuur en biodiversiteit.

Figuur 1. Environmental Kuznets Curve (EKC)

Uitgaande van de Environmental Kuznets Curve (figuur 1) bevindt de glastuinbouw zich op een keerpunt. Met de door de Commissie voorgestelde grotere focus op biologische teelt, is er sprake van een paradigmawijziging, waarmee de EKC-curve naar links wordt afgebogen. Feitelijk betekent dat 'minder-met-minder'-beleid. Dit nog afgezien van het feit dat de huidige EU-wetgeving omtrent biologisch telen, substraatteelten per definitie uitsluit. Dat staat glastuinbouwondernemers in de weg om het genoemde doelpercentage van 25% biologisch te halen.

Duurzaam en circulair

Wij streven naar een duurzame productiemethode, met een lage milieulast per geoogst product. In dat kader vraagt Glastuinbouw Nederland dat naast biologisch telen, ook de rol van circulaire glastuinbouw in verduurzaming wordt erkend. Daarbij moet duurzaamheid worden uitgedrukt als onder meer: verlaging van de emissie van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen, hergebruik van water (en daarmee een laag waterverbruik per kg product) en duurzame energievoorziening. Wij verwachten hiermee een duidelijke bijdrage te leveren aan de doelstellingen inzake verduurzaming.

De Nederlandse glastuinbouw heeft een glasareaal van 8.490 ha in gebruik, waarvan 3.500 ha sierteelt en 4.990 ha groenteteelt. De sector telt 2.630 bedrijven, exclusief 570 bedrijven met 500 ha boomteelt en fruit onder glas. Glastuinbouw Nederland vertegenwoordigt 75% van het totale Nederlandse glastuinbouwareaal. De productiewaarde van de sector bedraagt €2,3 miljard (planten), €2,2 miljard (snijbloemen) en €1,5 miljard (glasgroenten). Producten van de Nederlandse glastuinbouw vinden niet alleen hun weg Europa in, maar worden ook wereldwijd geëxporteerd.